

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/152/2021
Identifikačné číslo spisu:	4116212512
Dátum vydania rozhodnutia:	24.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:4116212512.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky spore žalobcu G. Č., narodenému X. V. XXXX, Z. I. Z., M. XXXX/XX, zastúpenému advokátom JUDr. Michalom Guráňom, Trenčín, Legionárska 7735/31, proti žalovanému W. Y., narodenému XX. W. XXXX, H.-Č. XXX, zastúpenému advokátskou kanceláriou JÁNSKÝ & PARTNERS s. r. o., advokátska kancelária, Nitra, Štúrova 13, IČO: 47 249 650, o zaplatenie 7 500 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 18C/231/2016, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 23. júla 2020 sp. zn. 9Co/37/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“) v poradí druhým rozsudkom z 28. novembra 2019, č. k. 18C/231/2016-247 žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 7 500 eur s 5% ročným úrokom z omeškania od 24. apríla 2016 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.1. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 31 ods. 1, 4, § 33 ods. 2, § 39, § 42, § 415, § 420 ods. 1, § 441 Občianskeho zákonníka. Vychádzal zo zisteného skutkového stavu, v zmysle ktorého 15. októbra 2015 žalobca ako kupujúci podpísal kúpnu zmluvu za predávajúcu W. B., kúpnu zmluvu podpísal žalovaný ako jej splnomocnený zástupca bez plnej moci. Predmetom kúpnej zmluvy bol prevod vlastníckeho práva k motorovému vozidlu Škoda Octavia, čierna metalíza, EČV: I., VIN: G. a to za kúpnu cenu 7 500 eur, ktorá bola žalovanému vyplatená pri podpise zmluvy. Žalovaný žalobcu ubezpečil, že je oprávnený vykonávať všetky úkony súvisiace a potrebné k predaju a prepisu vozidla. Žalovaný na Dopravnom inšpektoráte v Nitre odhlásil vozidlo z W. B. na žalobcu. Žalovaný odovzdal žalobcovi vozidlo, 1 ks kľúčov od vozidla a osvedčenie o evidencii. Pri vykonaní zmeny zápisu údajov rozmeru pneumatík v osvedčení o evidencii vozidla na Okresnom úrade Bánovce nad Bebravou 28. októbra 2015 bolo žalobcovi oznámené, že vozidlo je v pátraní polície. Zo zápisnice o vydaní veci zo dňa 06. novembra 2015 vyplýva, že žalobca odovzdal vozidlo Škoda Octavia, čierna metalíza, EČV: Z., VIN: G. spolu s dokladmi a 1 ks kľúčov pre účely trestného konania. Dňa 24. februára 2016 bolo vydané

uznesenie, ktorým bolo predmetné osobné motorové vozidlo uložené do úschovy OO PZ Zlaté Moravce (sklad zaistených vecí). Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že o práve na vec sú pochybnosti, nakoľko si na ňu uplatňujú právo ako spoločnosť Autoleasing SK s. r. o., tak aj žalobca.

1.2. Súd prvej inštancie právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným posúdil podľa ustanovenia § 33 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), keď žalovaný konal za iného bez plnomocenstva, a preto je takýto splnomocnenec zaviazaný voči tomu, s kým bolo konané, t.j. s tretou osobou sám (rozsudok NS ČR zo dňa 04. decembra 2000 č. k. 22Cdo/1134/2000). V konaní boli preukázané zodpovednostné predpoklady vzniku škody, protiprávnosť konania žalovaného, ktorý konal bez splnomocnenia, bola preukázaná príčinná súvislosť spočívajúca v zavinenom konaní žalovaného, ktorým spôsobil škodu žalovanému. Zároveň súd prvej inštancie mal za to, že bola preukázaná aj výška škody, keď škodou sa rozumie majetková ujma, ktorá vznikla ako dôsledok neplatnosti právneho úkonu. Súd poukázal, že podľa práva sa hradí najmä škoda, ktorá vznikla v dôsledku dôvery v platnosť právneho úkonu. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca má dostať náhradu toho, čo bez úžitku vynaložil v dôvere, že uzatvára platný právny úkon; súd prvej inštancie považoval takýto úkon za neplatný. Súd žalobcovi priznal titulom škody sumu 7 500 eur, ktorá zodpovedá výške kúpnej ceny, ktorá bola žalobcom odovzdaná žalovanému. Súd prvej inštancie neprihliadal na námietku premĺčania vznesenú žalovaným považujúcu ju za neopodstatnenú, keď nárok žalobcu bol uplatnený v zákonnej lehote. Kúpna zmluva bola uzatvorená 15. októbra 2015 a žaloba bola podaná 12. mája 2016. Zároveň súd poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp.zn. 9Co/258/2018 z 27. júna 2019, ktorý v rozhodnutí konštatoval, že počas konania nedošlo k zmene žaloby, došlo iba k doplneniu skutočností smerujúcemu k otázke platnosti právneho úkonu a k posúdeniu otázky plnej moci a zastupovania žalovaného. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi úrok z omeškania s poukazom na § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády č. 87/95 Z.z., a to od 24. apríla 2016, teda odo dňa, kedy sa žalovaný dostal do omeškania, keď listom z 22. marca 2016 bol vyzvaný žalovaný na zaplatenie žalovanej sumy v lehote 30 dní od doručenia výzvy, pričom výzva bola žalovanému doručená 24. marca 2016. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, a vzhľadom na úspech žalobcu v konaní, súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%. O výške trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozhodnutia a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“), na odvolanie žalovaného, rozsudkom z 23. júla 2020 sp. zn. 9Co/37/2020 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 1 CSP) a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (§ 396 a § 255 ods. 1 CSP).

2.1. Odvolací súd po preskúmaní veci v rozsahu a z dôvodov uvedených žalovaným v odvolaní dospel k záveru, že súd prvej inštancie, vychádzajúc z vykonaného dokazovania na súde prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci a vec aj správne právne posúdil, keď žalobu žalobcu považoval za dôvodnú. Odvolací súd sa s rozsudkom súdu prvej inštancie stotožnil a na tento odkázal. Súd prvej inštancie sa vo svojom rozhodnutí stručne vyporiadal so všetkými pre posúdenie veci rozhodujúcimi skutočnosťami, keďže skoršie rozhodnutie súdu prvej inštancie už bolo odvolacím súdom zrušené, dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd doplnil, pre zmenu napadnutého rozsudku odvolací súd nevidel dôvody.

2.2. K odvolacej námietke ohľadom posúdenia otázky, či došlo v danej veci k zmene žaloby, odvolací súd odkázal na svoje zrušujúce uznesenie, ktorým bol súd prvej inštancie viazaný. Odvolací súd zotrval na svojom závere vyjadrenom v zrušujúcom uznesení z 27. júna 2019 sp.zn. 9Co/258/2019 body 9. až 12. s vysvetlením, prečo mal za to, že v danej veci nedošlo k zmene žaloby. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobca skutkové tvrdenia počas konania nemenil, zotrval na tom, čo uviedol v žalobe s tým, že okolnosti zastúpenia W. B. žalovaným mu neboli známe, navrhol vyžiadať si z Dopravného inšpektorátu OR PZ Nitra informácie z evidencie vozidiel týkajúcich sa predmetného vozidla (údaje o predchádzajúcich vlastníkoch/držiteľoch vozidla a o osobách, ktoré ich zastupovali, o spôsobe nadobudnutia vozidla, o vykonaných evidenčných úkonoch) a o spornom prepise vozidla z 15. októbra 2015. To, ako právny zástupca žalobcu posudzoval právne jednotlivé úkony v žalobe alebo neskôr v konaní a či toto právne posúdenie menil, je pre posúdenie veci právne irelevantné, pretože povinnosťou žalobcu v žalobe bolo uviesť skutkové tvrdenia, navrhnúť na ich preukázanie dôkazy, čo žalobca v konaní aj urobil, avšak jeho povinnosťou nebolo vec aj právne posúdiť. Žalobca si po celý čas uplatňoval

nárok na zaplatenie sumy 7.500 eur s príslušenstvom, vyplývajúci mu zo skutkových tvrdení v žalobe, pričom právne posúdenie veci je už vecou súdu. Zmena právneho posúdenia veci pritom nemusí vždy automaticky znamenať úplne rozdielne dokazovanie vo veci, ako to tvrdí žalovaný v odvolaní. Bez ohľadu na to, či bol nárok žalobcu v konečnom dôsledku posúdený titulom náhrady škody alebo titulom pôvodne uvádzaného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, dokazovanie v oboch prípadoch bolo založené na výpovediach strán sporu, stranami navrhnutých svedkov a listín, ktoré boli v konaní stranami predložené alebo zabezpečené z OO PZ Nitra.

2.3. K ďalšiemu odvolaciemu dôvodu (nepreukázaniu podmienok náhrady škody), odvolací súd uviedol, že tak ako uviedol súd prvej inštancie, ustanovenie § 33 ods. 2 Občianskeho zákonníka určuje, že ak niekto koná bez oprávnenia zastupovať druhú osobu, je z tohto konania zastúpený sám. Ide o prípady, keď plnomocenstvo nebolo udelené vôbec alebo plnomocenstvo bolo neplatné. Zákon v takomto prípade dobromyseľným tretím osobám dáva právo voľby, či budú požadovať splnenie záväzku alebo náhradu škody. Právo tretej osoby požadovať splnenie záväzku alebo náhradu škody od neoprávneného zástupcu vznikne len v prípadoch, ak tieto osoby boli dobromyseľné a o nedostatku plnomocenstva nevedeli. Ak tieto osoby o nedostatku plnomocenstva vedeli, nároky voči neoprávnenému zástupcovi titulom § 33 ods. 2 im nevzniknú a v závislosti od konkrétneho skutkového stavu treba posúdiť vzájomné právne vzťahy medzi týmito osobami a neoprávneným zástupcom.

2.4. Predpokladmi vzniku náhrady škody v zmysle ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka sú protiprávny úkon, škoda, príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou a zavinenie. Porušenie právnej povinnosti zo strany žalovaného odvolací súd videl v tom, že napriek tomu, že si bol vedomý toho, že splnomocnenie na prepis motorového vozidla od p. B., ani splnomocnenie na uzatvorenie kúpnej zmluvy od nej nemá, čo sám uviedol vo svojej výpovedi a čo potvrdila vo výpovedi aj p. B., žalobcu utvrdzoval v tom, že je oprávnený za ňu konať. Keďže žalobca chcel mať o kúpe doklad, teda požadoval písomné uzavretie kúpnej zmluvy ohľadne motorového vozidla, žalovaný ho utvrdil v tom, že je oprávnený za p. B. konať tak, že išiel spolu so žalobcom na Dopravný inšpektorát v Nitre, kde zabezpečil, že p. B. bola z evidencie vozidiel odhlásená. Táto skutočnosť bola dôvodná vyvolať u žalobcu presvedčenie, že pokiaľ žalovaný dokázal predmetné motorové vozidlo odhlásiť na Dopravnom inšpektoráte OR PZ Nitra, musel takýmto splnomocnením disponovať, aj keď v skutočnosti tomu tak nebolo. V dôsledku takéhoto konania žalovaného došlo k zmenšeniu majetku žalobcu, pretože napriek tomu, že po odhlásení motorového vozidla z p. B. a následne uzavretí kúpnej zmluvy a zaplatení kúpnej ceny je toto motorové vozidlo od 06. novembra 2015 v úschove OO PZ Zlaté Moravce, teda žalobca predmetným motorovým vozidlom nemôže disponovať, aj keď formálne je vedený ako jeho držiteľ v evidencii motorových vozidiel. K tvrdeniu žalovaného, že žalobca sa správa ako vlastník predmetného motorového vozidla a právo k vozidlu si uplatňuje aj u polície, je potrebné dodať, že žalobca už v žalobe uvádzal, že kúpnu zmluvu považuje za neplatnú, z čoho potom nevyplýva záver žalovaného, že žalobca sa správa ako vlastník predmetného motorového vozidla. Na druhej strane, je pochopiteľné, že pokiaľ žalobca zaplatil kúpnu cenu za motorové vozidlo, ktoré napriek tomu niekoľko rokov nemá k dispozícii, sa ako osoba poškodená konaním iných osôb, ktorých konanie mu v čase zaistenia vozidla políciou a podávania žaloby ani nemuselo byť úplne zrejmé, zvolil na ochranu svojich práv jednak domáhanie sa vydania tohto motorového vozidla voči OO PZ Zlaté Moravce, ako aj občianskoprávnou žalobou o zaplatenie sumy, ktorú za motorové vozidlo zaplatil, a napriek tomu ho nevlastní a ani ho neužíva. Otázka vlastníctva predmetného motorového vozidla zostala v konaní sporná, avšak nebola predmetom tohto konania, preto nebolo potrebné ju riešiť. Pravdivé nie je ani tvrdenie žalovaného v odvolaní v tom, že nebolo zistené, že by vlastníctvo žalobcu spochybňovala akákoľvek tretia osoba alebo by sa vlastníctva k predmetnému motorovému vozidlu akokoľvek domáhala, pretože z uznesenia OR PZ Nitra z 24. februára 2016 (č. l. 9-10) vyplýva, že o práve na vec sú pochybnosti, nakoľko si na ňu uplatňujú právo ako spoločnosť Autoleasing SK, s. r. o. so sídlom Bratislava, Tomášikova 48, IČO: 46 806 491, tak aj G. Č., teda žalobca. Z uvedených dôvodov dospel aj odvolací súd k záveru, že takýmto konaním žalovaného (konaním bez plnej moci) došlo práve v rozsahu zaplatenia kúpnej ceny za motorové vozidlo, teda v sume 7 500 eur ku škode na majetku žalovaného, ktorý nemá k dispozícii motorové vozidlo napriek zaplateniu kúpnej ceny motorového vozidla, pričom k uzavretiu kúpnej zmluvy medzi ním a p. B. ani nedošlo, keďže žalovaný, ktorý vlastníkom predmetného motorového vozidla nebol, konal vo veci uzavretia kúpnej zmluvy bez plnej moci. Vzhľadom k okolnostiam daného prípadu, keď z pripojeného trestného konania je zrejmé, že v súvislosti s

predmetným vozidlom, ako aj ďalšími motorovými vozidlami prebieha trestné konanie za prečin podvodu, je úvaha právneho zástupcu žalovaného o prípadnom možnom nadobudnutí vlastníckeho práva od nevlastníka, v danej veci vylúčená. Zavinenie žalovaného odvolací súd videl v tom, že napriek vedomosti o tom, že nie je splnomocnený za p. B.Ú. vo veci konať a predat' motorové vozidlo, so žalobcom uzavrel kúpnu zmluvu, pričom jeho tvrdenie, uvádzané v odvolaní, že na uzavretie kúpnej zmluvy sa mu splnomocnením od pani B. preukázal pán Z., žalovaný v konaní nepreukázal. Práve v dôsledku konania žalovaného (konaním za iného bez plnomocentva) došlo k škode na majetku žalobcu, teda medzi týmto konaním žalovaného a škodou žalobcu je príčina súvislosť. Čo sa týka spoluzavinenia žalobcu, k tomu odvolací súd dodáva, že v danej veci bol žalobca pri uzatváraní zmluvy veľmi opatrný, na rokovanie ohľadom predmetného motorového vozidla si zobral svedka a po zistení, že motorové vozidlo je vedené na p. B.S., sa na túto okolnosť, teda to, či je žalovaný oprávnený za ňu konať, žalovaného dotazoval, pričom ním bol ubezpečený, že je oprávnený za ňu konať. Ani s takýmto tvrdením žalovaného sa neuspokojil a požadoval doklad preukazujúci oprávnenie za p. B. konať. Žalovaný naďalej, napriek tomu, že si bol vedomý, že plnomocenstvo od p. B. nemá, žalobcu zobral na Dopravný inšpektorát v Nitre, motorové vozidlo z p. B. odhlásil, čím žalobcu utvrdil v tom, že je oprávnený za ňu konať. Práve z konania žalovaného vyplýva, že žalobca bol dobromyseľný v tom, že žalovaný je oprávnený za p. B. konať (inak by kúpnu zmluvu neuzavrel) a o nedostatku plnomocenstva nevedel. O tom, akým spôsobom došlo v tento deň k odhláseniu motorového vozidla z p. B., žalobca nemal žiadnu vedomosť, avšak kúpnu zmluvu uzavrel až po predložení technického preukazu s odhlásením p. B.. V takomto konaní žalobcu, ktorý konal obozretne a snažil sa vylúčiť všetky jemu známe možnosti vzniku neplatnosti kúpnej zmluvy, nemožno hovoriť o spoluzodpovednosti za škodu. Z uvedeného dôvodu sa odvolací súd stotožňuje aj s tým, ako posúdil súd prvej inštancie spoluzavinenie žalobcu. Dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie postačovalo pre záver súdu prvej inštancie o splnení podmienok zodpovednosti žalovaného za škodu, preto je namietanie nepreukázania nároku žalobcu nedôvodné. Čo sa týka námietky premĺčania, vznesenej žalovaným, súd prvej inštancie k tomu uviedol, že na námietku premĺčania neprihliadol, nakoľko ju nepovažoval za dôvodne uplatnenú, keď nárok žalobcu bol uplatnený v zákonnej lehote. Kúpna zmluva bola uzatvorená dňa 15. októbra 2015 a žaloba bola podaná dňa 12. mája 2016. Aj s posúdením otázky premĺčania súdom prvej inštancie sa odvolací súd stotožňuje, pričom aj v prípade, ak by o zmene žaloby (ako tvrdí žalovaný) malo byť rozhodnuté, žalobca prvýkrát uplatnil nárok na náhradu škody už v podaní zo dňa 07. februára 2017, teda aj v takom prípade by nárok žalobcu nebol premĺčaný. Podľa názoru odvolacieho súdu však právne posúdenie nároku žalobcu nemá vplyv na plynutie premĺčacej doby. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, jeho prípustnosť odôvodnil § 420 písm. f). Navrhol zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Alternatívne ho zmeniť a žalobu zamietnuť.

3.1. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za nedostatočne odôvodnené vzhľadom na nesplnenie kvalitatívnych požiadaviek v zmysle ustálenej judikatúry, teda nedostatkov viažucich sa k právnemu posúdeniu veci. Súdom vyčíta, že sa nevysporiadali so všetkými pre rozhodnutie veci rozhodujúcimi skutočnosťami, tiež so skutkovými i právnymi námietkami žalovaného. Predovšetkým námietkou o nepreukázaní výšky škody. Nevysvetlil prečo za výšku škody považoval kúpnu cenu zaplatenú žalobcom. Ďalej neposúdil pre vec rozhodnú otázku vlastníctva predmetného motorového vozidla, bez ktorej nemožno zistiť, aká škoda žalobcovi vznikla. Spochybňuje zistenia súdov, či a ktoré subjekty si uplatňujú vlastnícke právo k vozidlu. Podľa názoru dovolateľa bolo preukázané, že žalobca je vlastníkom motorového vozidla. V ďalšom dovolateľ polemizuje s tým, či dokazovanie pri bezdôvodnom obohatení je postačujúce pre preukázanie zodpovednosti za škodu (najmä vzniku a výšky škody). Dokazovanie ohľadom existencie a výšky škody nebolo podľa jeho názoru súdmi vykonané. Žalobca v tejto súvislosti neunesol dôkazné bremeno. V tomto smere priznaný nárok na náhradu škody podľa dovolateľa predstavuje extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním (resp. nevykonaným dokazovaním).

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že toto považuje za neprípustné, lebo rozhodnutia súdov považuje za riadne a presvedčivo odôvodnené. Dovolanie žalovaného navrhol odmietnuť.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

12. V dôsledku spomenutej viazanosti (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného

princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

13. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovániu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania (len) z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

15.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľom namietanej procesnej vade.

15.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15.4. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní,

na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. Žalovaný vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namieta nesprávne právne posúdenie veci, keď vyslovuje svoju nespokojnosť s tým ako konajúce súdy posúdili jednotlivé podmienky zodpovednosti za škodu (najmä výšku škody), pritom všetky namietané nedostatky právneho posúdenia zároveň spája s údajnými nedostatkami dokazovania (resp. nevykonania dokazovania) čo zastrešuje tvrdením o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutí.

16.1. Z viacerých rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva a z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je porušením ústavou a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“) garantovaného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces. A to z viacerých aspektov dotýkajúcich sa kvalitatívnej stránky odôvodňovania súdnych rozhodnutí.

16.2. Z čiastkových analýz doterajšej judikatúry možno vyvodit' niektoré nasledujúce požiadavky na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré by mal súd v odôvodnení svojho rozhodnutia rešpektovať. Medzi tieto možno zaradiť požiadavky o zákaze vnútornej rozpornosti argumentácie (požiadavka relevantnosti, jasnosti, presnosti a konkrétnosti argumentu), povinnosť odôvodniť odklon od existujúcej judikatúry, povinnosť „vyrovnať sa“ s ústavnoprávnym argumentom a názormi právnej vedy, možnosti odvolacieho súdu prevziať argumenty prvostupňového súdu a iné.

16.3. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru odvolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popisali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali, a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa vyporadúva so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami i odvolacími námietkami žalovaného. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal.

17. Je vecou sporovej strany, akú formu právnej argumentácie v dovolaní zvolí a ako túto obsahovo vymedzí. Z dovolania žalovaného vyplýva, že rozhodnutia súdov pokiaľ ide o ich kvalitatívnu stránku (kvalitu právnej argumentácie) trpia fatálnym nedostatkom dôvodov. Dôsledkom toho je predovšetkým záver o nevykonaní potrebného dokazovania, nesprávne vyhodnotenie dôkazov. Dovolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu vrátane oboznámenia sa s obsahom rozhodnutí nezdieľa názor dovolateľa o takom nedostatku odôvodnenia, ktoré by zakladalo porušenie práva na spravodlivý proces (resp. ústavnú neutržateľnosť rozhodnutia). Z objektívneho hľadiska možno vo všeobecnosti uviesť, že pri každom súdnom rozhodnutí je možné namietat' jeho kvalitatívnu stránku a žiadať, aby bol nastolený ideálny stav v podobe absolútne dokonalého rozhodnutia. Rozhodnutie súdu je však interpretačným nástrojom súdnej autority slúžiacej k zabezpečeniu hodnoty, akú predstavuje princíp spravodlivosti. Hierarchické usporiadanie hodnôt jedinca a spoločnosti predurčuje predstavy o spravodlivosti. Kvalitatívne požiadavky na odôvodnenie súdneho rozhodnutia smerujú k naplneniu poskytovanej spravodlivosti. Ani rešpektovanie všetkých zásadných požiadaviek, ktoré ústavný súd kladie na odôvodňovanie súdnych rozhodnutí, nemusí predurčovať záver o tom, že v danom prípade ide o súdne rozhodnutie, ktoré má „visačku kvality“, ale len záver, že ide o ústavne akceptovateľné a ústavne udržateľné rozhodnutie, ktoré je ústavne primeraným spôsobom odôvodnené a nemožno ho považovať za arbitrárne (Oros, L.: Požiadavky na dostatočné odôvodnenie súdnych rozhodnutí v judikatúre ústavného súdu Slovenskej republiky, Zborník z konferencie konanej 26. novembra 2009 v Senci). Z pohľadu judikatúry ústavného súdu pri rozhodovaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je úlohou posudzovať právnu perfektnosť rozhodnutia všeobecného súdu, ale len jeho ústavnú akceptovateľnosť. Cez prizmu právnej argumentácie v odvolacom rozhodnutí a v dovolaní sa dovolací súd podujal rozlíšiť dobré argumenty od argumentov menej správnych. V Alexyho terminológii pravidiel právnického

diskurzu sa predpokladá existencia nevyhnutných podmienok racionálnej právnej argumentácie (k tomu pozri Franko, P.: Právnický diskurz a právna argumentácia, Analýza na základe teórie Roberta Alexiho, C. H. Beck, 2018). Východiskovou premisou je racionálne javiaci sa argument súdov, ktoré ustálili zodpovednosť žalovaného za škodu v dôsledku následkov jeho konania, ktorým predstieral, že koná v zastúpení vlastníka veci pri jej predaji, čím na strane žalobcu ako kupujúceho došlo k majetkovej ujme, lebo ani zaplatením kúpnej ceny žalovanému a prevzatím veci žalobcom spolu s dokladmi formálne preukazujúcich jeho vlastníctvo sa žalobca nestal skutočným vlastníkom veci pre absenciu právne perfektného nadobúdacieho titulu. Žalovaný nebol vlastníkom veci a pre vec samú nie je rozhodujúce komu skutočne svedčí vlastnícke právo. Udržateľným (i racionálnym argumentom) sa javí preto záver súdov o vzniku a výške škody žalobcovi, ktorý poskytol plnenie bez kvalifikovaného protiplnenia. Za „menej správne“ (mimologické argumenty) možno označiť dovolateľove argumenty, že bez vyriešenia otázky vlastníctva predmetného motorového vozidla nemožno zistiť, či a aká škoda žalobcovi vznikla. Nepresvedčivým je i ďalší diskurzny argument dovolateľa o preukázaní vlastníckeho práva žalobcu k motorovému vozidlu, pretože tu absentuje náležité zdôvodnenie existencie perfektného právneho úkonu o nadobudnutí vlastníctva. Záver právneho diskurzu možno zhrnúť tak, že v dôsledku konania splnomocniteľa bez plnomocenstva (i bez dodatočnej ratihabície úkonu vlastníkom veci) môže osoba, s ktorou sa konalo od splnomocnenca požadovať náhradu škody (§ 33 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

18. Odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z namietaných a zároveň relevantných (rozhodujúcich) skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, a je zrejmé, ako a z akých dôvodov meritórne (rozsudkom) vo veci samej rozhodol. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) spĺňa požiadavky zákonného ustanovenia § 393 CSP týkajúceho sa náležitostí odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (porovnaj body 9 až 12, body 20 až 27 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v spojení s bodmi 6 až 10, body 18 a 19 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie).

19. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalovaný sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

20. K prípadnej nespokojnosti dovolateľa s tým, ako súdy postupovali v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie a tiež ako vyhodnotili niektoré dôkazy (napr. o vzniku škody a jej výšky), vec prejednávajúci senát odvolacieho súdu uvádza, že obsah spisu nepotvrďuje tvrdenia dovolateľa a ďalej pripomína, že už podľa predchádzajúcej právnej úpravy nebolo dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nedostatočné zistenie skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého z dôkazov (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012). Súčasná právna úprava na takomto názore zotrvala (v súvislosti s tým pozri 2Cdo/159/2017, 3Cdo/59/2017, 5Cdo/47/2017, 7Cdo/42/2017, 9Cdo/86/2020, 9Cdo/170/2020).

21. Dovolateľ vyvodzujúč prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP aj v dôsledku ním tvrdeného nesprávneho právneho záveru o vzniku zodpovednosti žalovaného za škodu, čím malo byť porušené jeho právo na spravodlivý proces. Dovolací súd k tomu uvádza, že už podľa predchádzajúcej procesnej úpravy dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením veci (viď R 54/2012 a tiež 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010,

3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 7Cdo/26/2010, 8ECdo/170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je ani v súčasnosti (po 1. júli 2016) žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že ani prípadné nesprávne právne posúdenie veci nezakladá dovolateľom tvrdenú vadu zmätočnosti, zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018, 9Cdo/86/2020).

22. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto dovolanie ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

23. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi priznal nárok na ich náhradu, pretože výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zaviniť žalovaný (§ 256 ods. 1 CSP).

24. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.